

แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
Guideline for Capacity Building Related to ASEAN Community among Local Personnel and Community Leaders of Nongbuanoi Tambon Administration Organization, Sikhiu District, Nakhonratchasima Province.

ดารา ใจดี (Dara Jaidee)* ดร.วิยุทธ์ จำรัสพันธ์ (Dr.Viyouth Chamruspanth)**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ความต้องการพัฒนาศักยภาพ และแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแนวทางการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในระดับปานกลางแต่การรับรู้ข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ อยู่ในระดับน้อย มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในทุกเรื่อง สำหรับแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน คือแนวทางการจัดการฝึกอบรมและแนวทางการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่

ABSTRACT

This research aims to study knowledge and understandings of ASEAN community, needs and approaches for capacity building on this matter among TAO's local staffs and community leaders in Nongbuanoi. Data were collected through group discussion, and questionnaire survey from 120 samples randomly selected from target population. It found that local staffs and community leaders held moderate level of knowledge and understanding about ASEAN community. In addition, they have received little amount of information related to ASEAN community from various communication channels. From group discussion, they expressed the needs for capacity building so as to equip them with information and knowledge on ASEAN community. Training programs and study tours were suggested as an appropriate measure for strengthen their capacity in this regard.

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาศักยภาพ ประชาคมอาเซียน

Key Words: Guideline for capacity building, ASEAN community

* นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการรวมตัวกันภายในภูมิภาคเพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ อาเซียนเป็นการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงเป็นการปรับตัวของประเทศในภูมิภาคให้เท่าทันกับสถานการณ์โลกและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2552)

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ได้เริ่มขึ้นเมื่อการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2546 ที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ร่วมกันลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ข้อตกลงบาหลี 2 (Bali Concord II) เห็นชอบให้จัดตั้ง ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) คือการให้อาเซียนร่วมตัวเป็นชุมชนหรือประชาคมเดียวกันให้สำเร็จภายใน พ.ศ.2563 (ค.ศ. 2020) เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้ แต่ต่อมาผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นกว่าเดิมอีก 5 ปี คือจัดตั้งให้เสร็จในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015) โดยแบ่งออกเป็น 3 เสาหลัก คือ (1) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) (2) ประชาคมสังคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) (3) ประชาคมสังคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASC) (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2553)

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกของอาเซียน เมื่อจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ย่อมจะส่งผลกระทบต่อประชาชนคนไทยทั้งประเทศ ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสียจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องคาดการณ์และกำหนดแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้ประชาชนมีความพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น สิ่งทีรัฐจะต้องดำเนินการเป็นอันดับแรกคือ

จะต้องเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และจะต้องเตรียมพร้อมอย่างไร เพื่อให้เป็นประชาชนอาเซียนที่มีคุณภาพ สามารถใช้ประโยชน์และโอกาสจากการเป็นประชาคมอาเซียน

การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เป็นสิ่งที่รัฐจะต้องเร่งหาแนวทางและกลยุทธ์ในการเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้โดยอาศัยหน่วยงานภาครัฐ และบุคลากรภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบล และบุคลากรท้องถิ่น และผู้นำชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนให้เป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนได้อย่างถูกต้อง

ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่า ในขณะที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558 บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนของตำบลหนองบัวน้อย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มากน้อยเพียงใด มีความต้องการรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างไรบ้าง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเพื่อให้มีความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

3. เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา

2. หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ บัณฑิตบุคคลได้แก่ บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี จำนวน 120 คน ประกอบด้วย บุคลากรท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย 51 คน ได้แก่ ตัวแทนสมาชิกสภา 24 คน คณะผู้บริหาร จำนวน 4 คน พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง 23 คน และ ผู้นำชุมชนตำบลหนองบัวน้อย 69 คน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 12 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 24 คน ประธาน อสม. 12 คน ประธานกลุ่มอาชีพ/แม่บ้าน 2 คน ผู้แทน สถานศึกษา (ผอ./ครู) 6 คน เจ้าคณะตำบลหนองบัวน้อยหรือพระผู้แทน 2 รูป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

4.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร บทความ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมากำหนดขอบเขต โครงสร้างเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่

ทำการศึกษา โครงสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา การดำรงตำแหน่งและรายได้

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ซึ่งได้แยกประเด็นศึกษา เป็น 2 หัวข้อ คือ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน 2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน

4.2 แนวทางการสนทนา

ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นการสนทนา เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษาและครอบคลุมสาระสำคัญ ซึ่งเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. ความต้องการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของบุคลากรและผู้นำชุมชน

2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนให้มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10-31 สิงหาคม 2555 โดยได้ดำเนินการดังนี้

5.1 การจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน

5.2 การจัดเก็บข้อมูลด้วยแนวทางการสนทนากลุ่ม โดยประชุมกลุ่มผู้ที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน เพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน

6. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าทางสถิติ ส่วนข้อมูล

เชิงคุณภาพ ผู้ศึกษานำมาแยกประเภทจัดหมวดหมู่และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาสาระ (Content analysis) เสร็จแล้วนำเสนอผลโดยการ อรรถาธิบายและพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน

1.1 คุณลักษณะทั่วไปของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 30-45 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.17 ประมาณ ร้อยละ 41.0 ของกลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาเพียงระดับประถม ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่ง เป็นผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.67

1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากร ท้องถิ่นและผู้นำชุมชน การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน พบว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ในประเด็นต่างๆ ถูกต้อง โดยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารในประชาคมอาเซียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.33 รองลงมา ได้แก่ เรื่องจำนวนประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน มีจำนวน 10 ประเทศ คิดเป็นร้อยละ 97.50 และวัตถุประสงค์การรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก คิดเป็นร้อยละ 97.50

สำหรับประเด็นที่บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ ยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง มีทั้งหมด 3 ประเด็น คือ 1) การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี คิดเป็นร้อยละ 62.50 2) เสาหลักของประชาคมอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 59.17 และ 3) ผลกระทบของการเป็น

ประชาคมอาเซียน ที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 51.67

ในภาพรวมแล้วบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 64.17 รองลงมา คือระดับมาก และ ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.00 และร้อยละ 5.83 ตามลำดับ

1.3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผ่านช่องทางต่างๆ พบว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผ่านทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือ สื่อบุคคล หรือเสียงตามสายในระดับน้อย ยกเว้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านโทรทัศน์ ซึ่งบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.83) รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในระดับมาก

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ร้อยละ 15.00 รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนทางอินเทอร์เน็ต และ ป้ายคัดเอาต์ตามถนน/สถานที่ต่าง ๆ ในระดับมาก

การศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ในภาพรวม พบว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 61.67 รองลงมาคือ ระดับปานกลางและระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 29.17 และร้อยละ 9.16 ตามลำดับ

2. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน

จากการศึกษา พบว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ มีความต้องการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียนในระดับมาก ในประเด็นต่าง ๆ 5 ประเด็น เรียงตามลำดับดังนี้

1) เรื่องแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกกับแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 82.50 รองลงมา ได้แก่ การเตรียมความพร้อมฯ ของชุมชน/ท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 80.00 ร้อยละ 78.33 และร้อยละ 77.50 ตามลำดับ 2) เรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จะมีต่อประชาชนในท้องถิ่น (ร้อยละ 73.33) ต่อเศรษฐกิจ (ร้อยละ 73.33) ต่อสังคมและต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ 70.0 เท่ากัน) 3) ภาษาอังกฤษและ ภาษาลาว คิดเป็นร้อยละ 68.33 และร้อยละ 50.83 ตามลำดับ 4) เรื่องข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับ กฎบัตรอาเซียน และหน่วยงานหรือแหล่งที่เผยแพร่ความรู้/ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 64.17 เท่ากัน 5) เรื่องความรู้เกี่ยวกับประชาคมสังคมและวัฒนธรรมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 58.33 และร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

นอกจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม อีกทางหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จากการสนทนากลุ่มเพื่อหาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรท้องถิ่น และผู้นำชุมชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน พบว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนมีความต้องการที่พัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ในเรื่อง เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในทุกเรื่อง โดยแยกเนื้อหาความต้องการความรู้ ดังนี้ 1) ความต้องการความรู้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จากการสนทนากลุ่ม เช่น ความต้องการความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน และต้องการความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน 2) ความต้องการความรู้เกี่ยวกับ สามเสาหลักของประชาคมอาเซียน บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนมีความ

ต้องการความรู้เกี่ยวกับประชาคมสังคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เนื่องจากเรื่องเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เป็นเรื่องใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชาชนโดยตรง เพราะเศรษฐกิจเป็นเรื่องของปากท้อง สังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องของความเป็นอยู่รอบตัว 3) ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อประชาชน 4) แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมของประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประชาชนเป็นเรื่องที่ประชาชนจะต้องเผชิญด้วยตนเอง ต้องศึกษาและต้องเตรียมพร้อมด้วยตนเอง สำหรับแนวทางการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการเพื่อให้บริการประชาชน และคอยเป็นหน่วยงานสนับสนุนการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในท้องถิ่นและในขณะเดียวกันจะต้องนำนโยบายในระดับประเทศลงสู่ประชาชนท้องถิ่น 5) ภาษา บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ภาษาลาว ภาษาเขมร ภาษาพม่า 6) หน่วยงานราชการที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อที่จะได้ขอรับข้อมูลข่าวสารหรือขอคำแนะนำต่างๆ เกี่ยวกับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน

การศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาคม

อาเซียน ผู้ศึกษาใช้วิธีการสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น(ฝ่ายการเมือง) จำนวน 6 คน ข้าราชการท้องถิ่น จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 7 คน ผลการศึกษามีดังนี้

บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ได้เสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และสามารถนำความรู้ที่นำมาถ่ายทอดหรือเผยแพร่ให้กับประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองบัวน้อยหรือบุคคลทั่วไปได้ คือ แนวทางการฝึกอบรมร่วมกับการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ เนื่องจากการฝึกอบรม เป็นวิธีการที่ทำให้ได้ความรู้ที่รวดเร็ว และประหยัดงบประมาณ นอกจากนี้ การฝึกอบรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการฝึกอบรมเองก็จะทำให้สามารถกำหนดหลักสูตรการอบรมรูปแบบการอบรม ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม สถานที่วันเวลาในการอบรม ให้ตรงกับความต้องการของผู้รับการฝึกอบรมได้ด้วย

สำหรับแนวทางการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เข้าร่วมทัศนศึกษาดูงานได้พบเห็นและสัมผัสกับประสบการณ์เรื่องที่ศึกษาดูงานโดยตรงด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้สามารถจดจำข้อมูลและความรู้ต่างๆ ที่ได้พบเห็น และสามารถนำมาถ่ายทอดให้กับผู้อื่น ทั้งคนในครอบครัว ในชุมชนและเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี ด้วยวิธีการที่ไม่เป็นทางการ เช่น เล่าสู่กันฟัง หรือ วิธีการที่เป็นทางการ ในรูปแบบของการประชุม การอบรม การสัมมนา และยังเป็นการจูงใจให้ผู้เข้าร่วมอบรมไม่รู้สึกลำบากหน่ายเพราะได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยมีในท้องถิ่น

จากข้อเสนอดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษา สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาศักยภาพโดยการจัดการฝึกอบรม และการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ ดังนี้

1. การฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเพื่อให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย” เนื้อหา

หลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน 2) ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน 3) กฎบัตรอาเซียน 4) สามเสาหลักประชาคมอาเซียน 5) การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อท้องถิ่นเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 6) แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 7) หน่วยงานราชการ/ องค์กรเอกชน ที่ให้ความรู้เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน 8) ศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การฝึกอบรมเป็นแบบการบรรยายให้ความรู้ และฉายวีดิทัศน์ประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน การอบรมแบ่งเป็น 2 รุ่นๆ ละ 60 คน ระยะเวลาการอบรม รุ่นละ 2 วัน การอบรมควรจัดในช่วงเดือนมกราคม – เดือนเมษายน สถานที่จัดการฝึกอบรม คือ ห้องประชุมเอนกประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย และมีการติดตามประเมินผลการฝึกอบรม ทั้งในด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่ได้รับ และ รูปแบบวิธีการฝึกอบรมด้วย เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการฝึกอบรมในคราวต่อไป

แนวทางการศึกษาดูงานนอกสถานที่ หน่วยงานที่เป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอาเซียน ประกอบด้วย 1) ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จ.ปทุมธานี เป็นศูนย์กลางการศึกษาวิจัย เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่สาธารณชน รวมทั้งเป็นเครือข่ายและคลังสมองด้านอาเซียนศึกษา 2) ศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี จัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาวิจัยให้บริการข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม มาเลเซีย การอบรมภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นศูนย์ประสานงานทางวิชาการด้านอินโดจีนศึกษา

2. การฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาทักษะภาษาอาเซียนบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย” เนื้อหาหลักสูตรเป็นเกี่ยวกับภาษาที่ใช้เป็นภาษาติดต่อสื่อสารกัน

ประเทศสมาชิกอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีเขตประเทศติดต่อกับประเทศไทยและมีแนวโน้มการเดินทางไปมาหาสู่กันมาก ได้แก่ ประเทศกัมพูชา ประเทศลาว ประเทศพม่า เป็นหลักสูตรแบบเร่งรัดและมีระยะเวลาสั้นเพื่อให้เกิดรู้และความคุ้นเคยกับแต่ละภาษา หลักสูตรการอบรมประกอบด้วย 1) หลักสูตรภาษาอังกฤษ 2) หลักสูตรภาษาเขมร 3) หลักสูตรภาษาลาว 4) หลักสูตรภาษาพม่า รูปแบบการฝึกอบรม เป็นแบบการสอนภาษาโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในภาษาตามหลักสูตรที่กำหนดมาสอนทักษะภาษาให้กับบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน การจัดฝึกอบรมแบ่งเป็นหลักสูตร โดยอบรมทีละหลักสูตร เปิดรับผู้เข้าอบรมหลักสูตรละ 30 คน ระยะเวลาการอบรมหลักสูตรละ 7 วัน โดยกำหนดอบรมในวันเสาร์-อาทิตย์ อบรมในช่วงเดือนมกราคม – เดือนเมษายน สถานที่จัดการฝึกอบรมคือ ห้องประชุมเอนกประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย หรือสถานศึกษาในพื้นที่ต้องการบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย เมื่ออบรมแต่ละหลักสูตรแล้วมีการติดตามประเมินความรู้และการนำไปใช้ และมีความต้องการฝึกอบรมต่อหรือไม่อย่างไร เพื่อจะได้นำมากำหนดหลักสูตรอบรมให้ต่อเนื่องเพื่อจะได้นำไปใช้ได้จริง

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ความต้องการพัฒนาศักยภาพ และแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนว

ทางการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของกรอบแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน

1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน

การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนพบว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ในประเด็นต่างๆ ถูกต้องในเรื่อง 1) การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารในประชาคมอาเซียน 2) เรื่องจำนวนประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน และ 3) วัตถุประสงค์การรวมตัวกัน เป็นประชาคมอาเซียน สำหรับประเด็นที่บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ ยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง มีทั้งหมด 3 ประเด็น คือ 1) การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี 2) เรื่ององค์ประกอบ (เสาหลัก) ของประชาคมอาเซียน และ 3) เรื่องผลกระทบที่มีต่อ ประชาชนในท้องถิ่นเมื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และโดยรวม บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ในระดับปานกลาง

1.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผ่านช่องทางต่างๆ

ในส่วนของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ นั้น บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผ่านทางวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือ สื่อบุคคล หรือ เสียงตามสาย ในระดับน้อย แต่รับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านโทรทัศน์ ในระดับมาก อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนถึงร้อยละ 15.00 รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทางอินเทอร์เน็ต และป้ายคัดเอาท์ตามถนน/สถานที่ต่าง ๆ ในระดับมาก และในภาพรวม

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผ่านช่องทางทางสื่อต่าง ๆ ในระดับน้อย

2. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน

จากการศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียน บุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ มีความต้องการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียนในระดับมาก ในประเด็นต่าง ๆ 5 ประเด็น เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) เรื่องแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกกับแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของประชาชน 2) เรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่จะมีต่อประชาชนในท้องถิ่น 3) ต้องการเรียนภาษาอังกฤษมากที่สุดและรองลงมาคือภาษาลาว 4) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับ กฎบัตรอาเซียน และหน่วยงานหรือแหล่งที่เผยแพร่ความรู้/ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 5) ความรู้เกี่ยวกับประชาคมสังคมและวัฒนธรรมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความ สามารถในการเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน

การศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน มีดังนี้

แนวทางการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และสามารถนำความรู้ที่นั้นมาถ่ายทอดหรือเผยแพร่ให้กับประชาชนใน

พื้นที่ตำบลหนองบัวน้อยหรือบุคคลทั่วไปได้ คือ แนวทางการฝึกอบรมร่วมกับกการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ ดังนี้

1. การฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเพื่อให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย” เนื้อหาสำคัญๆในหลักสูตรฝึกอบรมนี้ ประกอบด้วย ความ เป็นมาของประชาคมอาเซียน, ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน, กฎบัตรอาเซียน, สามเสาหลักประชาคมอาเซียน (ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน) การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่องานท้องถิ่นเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน, แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วิธีการฝึกอบรมเป็นแบบการบรรยาย และฉายวีดิทัศน์ประกอบ สำหรับการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ จะนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษาดูงาน 2 แห่ง คือศูนย์อาเซียนศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รังสิต จ.ปทุมธานี และศูนย์อินโดจีนศึกษา วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมมีการติดตามประเมินผล

2. การฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาทักษะภาษาอาเซียนบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อย” มีเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันในประเทศสมาชิกอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาเขมร ภาษาลาว และภาษาพม่า โดยจัดหลักสูตรเป็นหลักสูตรแบบเร่งรัดและมีระยะเวลาสั้นเพื่อให้เกิดรู้และความคุ้นเคยกับแต่ละภาษา เมื่ออบรมแต่ละหลักสูตรแล้วมีการติดตามประเมินผลความรู้และการนำไปใช้ ประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดฝึกอบรมในครั้งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษานี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างอึ้งจาก ผศ.ดร.วิฑูรย์ จำรัส

พันซ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ
แนวทางการศึกษาวิจัย พร้อมทั้งยังช่วยเหลือตรวจสอบ
ข้อบกพร่อง และชี้แนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้การ
ศึกษาวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูง และ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ทุกท่านที่ได้เมตตากรุณาประสิทธิ์ประสาทถ่ายทอด
วิชาความรู้

ขอขอบพระคุณบุคลากรท้องถิ่นและผู้นำ
ชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวน้อยทุกท่าน
ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และเข้าร่วม
การสนทนากลุ่ม ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อ
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ องค์การบริหาร
ส่วนตำบลกฤษณาและองค์การบริหารส่วนตำบลห้วย
บง ที่ได้สนับสนุนการศึกษา และขอบคุณเพื่อน
นักศึกษา ร.ปม. รุ่น 7 ศูนย์นครราชสีมา ที่คอย
ช่วยเหลือห่วงใยและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาวิจัยครั้ง
นี้จะประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็น
แนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นและ
ผู้นำชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็น
ประชาคมอาเซียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. 2552. อาเซียน
(ASEAN) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast
Asian Nations). ค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2555,
จาก http://www.asean-thailand.org/h2_1.html.
กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. 2553. ASEAN
Mini Book. ค้นเมื่อ 5 เมษายน 2555. จาก
<http://www.mfa.go.th/web/3020.php?sid=4041>